

Paa Formueregnskabet oversteg Udgifterne Indtægterne med 63 699 000 Kr., og da der paa Driftsregnskabet er et Overskud paa 3 421 000 Kr., bliver der paa Drifts- og Formueregnskab tilsammen et Underskud paa 60 277 000 Kr. Jeg nævnte i forrige Samling, at det antagelig vilde blive mellem 60 og 70 Mill. Kr.

Jeg har gentagne Gange her gjort opmærksom paa det ukorrekte i vor Regnskabsopstilling med Hensyn til § 26. Der er ikke nogen Tvivl om, at adskillige af de Udgifter, der nu opføres paa § 26 som Formueerhvervelser, rettere hørte hjemme paa de ordinære Udgiftsparagraffer. Det gælder f. Eks. i høj Grad om den Udgift, jeg for et Øjeblik siden nævnte, Forstrækningen til det kongelige Teater; der er vel ingen, der for Alvor anser dette for en rentabel Kapitalanbringelse, man gør sikkert rigtigere i at regne den som en ganske almindelig Udgift. Og det samme gælder om forskellige andre Udgifter. Lad mig nævne som Eksempel de forskellige Udgifter til Opførelse af Bygninger, der skal tjene Statsadministrationen, eller Erhvervelse af saadanne Bygninger, f. Eks. Erhvervelse af de nye Gesandtskabshoteller, Opførelse af Bygninger til vore Latinskoler og til andre Statsinstitutioner som Sindsygeanstalter o. s. v. Dette er Udgifter, som jeg vilde mene rettelig burde opføres paa det ordinære Udgiftsbudgets Konto, naar vi faar en mererational Opstilling. Men langt det meste af Udgifterne paa § 26 er dog Udgifter dels til Afdrag paa Statsgæld, dels til rentebærende Udlaan og til produktive Anlæg af forskellig Art. Vi skulde nu være kommet ind paa at nærne os en nogenlunde Forrentning af Statsvirksomhederne, som jeg senere skal komme nærmere ind paa, og naar dette bliver Tilfældet, kan man ikke længere regne de Udgifter, der afholdes til disse Kapitalanbringelser under Statsvirksomhederne, for Udgifter i almindelig Forstand. Det er i Virkeligheden Kapitalanbringelser. Det samme gælder i det hele taget største Delen af Udgifterne paa § 26. Derfor narrer vi til en vis Grad os selv, naar vi slaar § 26 sammen med de andre Paragraffer og taler om et samlet Underskud. Hvis man f. Eks. i Sverige vilde bære sig ad paa samme Maade, vilde man ikke opnaa Balance paa det svenske Statsbudget, idet der aarligt tages meget store Millionbeløb af særlige Laan, for saa vidt som det gælder produktiv Kapitalanbringelse eller Erhvervelse af Bygninger og Anlæg, som er bestemt til at give Indtægt. Jeg siger, vi narrer os selv, men ganske vist paa

en forholdsvis sund Maade, idet ingen vil benægte, at det vilde være overordentlig heldigt, om vor Statshusholdning kunde drives saaledes, at alle disse Kapitalanbringelser, selv de mest utvivlsomt produktive af dem, kunde afholdes af de ordinære Indtægter og af de specielle Indtægter paa § 26. Det er jo et Maal, man skal tilstræbe. Man bør blot være klar over, at det saa ikke er Balance, men et ganske betydeligt Overskud, der i Virkeligheden fremkommer, hvis man vil regne med en almindelig Forretningsmaalestok og paa en lignende Maade, som de allerfleste Stater regner paa deres Budgetter og Regnskaber.

Om indeværende Finansaar, 1923—24, kan der endnu ikke fældes nogen bestemt Dom. Det er kun 5 Maaneder, vi kan overskue, og det er blot foreløbige Opgørelser i Statsbogholderiet, og det vilde derfor være letsindigt af disse 5 Maaneder at drage sikre Slutninger for det hele Aar. De første 5 Maaneder har givet Balance, selv § 26 medregnet, og uden at der i de 5 Maaneder endnu er indkommet noget Beløb ved Salg af de 10 Millioner Obligationer; dette Salg har nemlig endnu ikke fundet Sted. Det er jo et ret gunstigt Resultat, men jeg vil advare imod, at man deraf drager den Slutning, at vi er sikre paa Balance i 1923—24. Der er dog gunstige Tegn, som jeg ikke skal undlade at fremhæve. Man kan jo ogsaa være for pessimistisk og jeg tror ikke, det er gavnligt udelukkende at fremhæve Tegnene i ugunstig Retning; man maa ogsaa have Lov til at fremhæve de gunstige Tegn. Et af disse er finansielt set utvivlsomt de stigende Indtægter af de indirekte Skatter, der i Virkeligheden har vist sig i de første, her kan jeg sige, 6 Maaneder. Denne Stigning er ikke ganske ubetydelig. Men jeg maa samtidig hermed gøre opmærksom paa, at vi til Gengæld maa regne med en mindre Indtægt af Formue- og Indkomstskatten end den, der var optørt paa Budgettet. De vil erindre, at denne Post blev nedsat ganske betydeligt under Behandlingen af Finanslovforslaget for Finansaaret 1923—24 i Fjor, men selv de 131½ Mill. Kr., som Skattedepartementet den Gang mente vilde holde, viser sig endda ikke at kunne det. Efter at Ligningsresultaterne nu nogenlunde foreligger, maa vi regne med en Afgang, men hvor meget den vil andrage, skal jeg ikke kunne sige; jeg vil dog antage, at det vil gaa ned til saadant noget som 125 Millioner, men dette Tal vil jeg ikke hæfte for; det er kun en Formodning. Til Gengæld herfor har vi altsaa en Stigning paa Udbyttet af de indirekte